

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4262/2022
06.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Јелене Ивановић, чланова већа, у парници тужиља АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД и ЋЋ, све из ..., чији је заједнички пуномоћник Владимир Милановић, адвокат из ..., против тужене Опште болнице Ваљево, са седиштем у Ваљеву, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиља изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2443/22 од 05.08.2022. године, у седници већа одржаној 06.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиља изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2443/22 од 05.08.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиља за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 286/21 од 08.06.2022. године, која је исправљена решењем тог суда П1 286/21 од 19.07.2022. године, усвојени су тужбени захтеви тужиља и обавезана тужена да тужиљама на име топлог оброка и регреса – разлике укупне зараде, за период од 01.04.2018. до 31.03.2021. године, исплати износе ближе означене у изреци са законском затезном каматом на те износе од 12.04.2022. године до коначне исплате и затезну камату обрачунату до 11.04.2022. године у износима ближе означеним у изреци, па је обавезана тужена да тужиљама на име трошкова парничног поступка исплати износ од 267.600,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2443/22 од 05.08.2022. године, ставовима првим до седмог изреке, преиначена је првостепена пресуда са решењем о исправци од 19.07.2022. године, тако што су одбијени тужбени захтеви тужиља да се обавезе тужена да тужиљама на име топлог оброка и регреса – разлике укупне зараде, за период од 01.04.2018. до 31.03.2021. године, исплати износе ближе означене у изреци са законском затезном каматом почев од 12.04.2022. године и затезну камату обрачунату до 11.04.2022. године у износима ближе означеним у изреци, па је одбијен захтев тужиља да се обавезе тужена да им на име трошкова парничног поступка исплати износ од 267.600,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом осмим изреке, обавезане су тужиље да туженој солидарно накнаде трошкове другостепеног поступка у износу од 70.360,00 динара. Ставом деветим

изреке, одбијен је као неоснован захтев тужила за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиље су благовремено изјавиле ревизију на основу члана 403. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18 и 18/20) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да је ревизија тужила неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиље су у утуженом периоду од 01.04.2018. до 31.03.2021. године, биле запослене код тужене са коефицијеном за обрачун и исплату плате за послове које обављају. У том периоду, тужена је тужилама обрачунавала и исплаћивала зараду тако што је основицу коју објављује Влада Републике Србије множила коефицијентом радног места на основу метода обрачуна плате од почетка примене Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), а почев од 2001. године. Након тога је целокупну обрачунату плату са увећањима и накнадама упоређивала са минималном зарадом и по потреби допуњавала до износа минималне зараде. У обрачунским листама тужена је исказала плату тужилама у висини минималне зараде, колико им је и исплаћено, док топли оброк и регрес нису исказани. Вештачењем је утврђена висина накнада на име топлог obroка и регреса у две варијанте, а тужиље су тужбени захтев определиле у складу са налазом вештака према обрачуну на основу најповољнијег критеријума у важећим посебним колективним уговорима у Републици Србији.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужила и обавезао тужену да им исплати предметне накнаде у износима утврђеним вештачењем, са припадајућом каматом, јер је закључио да у износу минималне зараде дефинисаном у члану 111. Закона о раду не може да буде садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је одредбом члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате изражава и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, с обзиром да то право није реализовано кроз конкретну исплату.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбене захтеве тужила за исплату наведених накнада, закључујући да је право тужила на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, прописано чланом 118. Закона о раду, реализовано као саставни део коефицијента радног места утврђеног у складу са одредбама Закона о платама у државним органима и јавним службама, у ком случају се не обрачунава, нити исплаћује као посебна накнада.

Неосновано се ревизијом указује да се наведени закључак другостепеног суда заснива на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 1. став 1. Закона о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91...83/14) прописано је да се јавном службом у смислу овог закона сматрају установе, предузећа и други облици организовања утврђени законом, који обављају делатности односно послове којима се обезбеђује остваривање права грађана, односно задовољавање потреба грађана и организација, као и остваривање другог законом утврђеног интереса у одређеним областима.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3)). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. наведеног закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. истог члана коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 1/15 и 3/18 – Споразум о продужењу рока важења) у одредби члана 91. одређује елементе за утврђивање плате, тако да се плате утврђују на основу основице за обрачун плата, коефицијената са којима се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2.), а основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3.).

На исти начин су одређени елементи за утврђивање плате одредбама члана 90. ст. 2. и 3. Посебног Колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 106/18 од 31.12.2018. године) и одредбама члана 91. ст. 2. и 3. Посебног Колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 96/19 и 58/20 – у примени почев од 09.01.2020. године).

Одредбама члана 118. став 1. тач. 5) и б) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, а ставом 2. овог члана прописано је да висина трошкова из става 1. тачка 5) овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (члан 2. став 2).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13) те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

Према ставу Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата у којем је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

У конкретном случају, на утврђивање и обрачун плата тужиља, као и накнада и додатака по основу рада, примењују се прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредаба члана 118. став 1. тач. 5) и 6) Закона о раду, као и да посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним Колективним уговорима за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе који су важили у утуженом периоду, нити претходно важећим Посебним колективним уговором из 2010. године. С обзиром на то да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у утуженом периоду тужиљама исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њихових плата, тужиљама не припада право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју тужбом потражују, без обзира на чињеницу да им је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Како је ревизија тужиља одбијена, одбијен је и њихов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, па је на основу члана 153. и члана 154. став 2. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић